

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.457/2017/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda(ügyintéző: Dr. Firtkó Tiborügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes lakcíme** szám alatti lakos **felperesnek** – a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bugya József ügyvéd) által képviselt **I. r. alperes neve, I. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű **I. rendű**, valamint a személyesen eljáró **II.rendű alperes neve II. r. alperes lakcíme.** szám alatti lakos **II. rendű, III.rendű alperes neve, III. r. alperes lakcíme** szám alatti lakos **III. rendű**, és **IV.rendű alperes neve IV. r. alperes lakcíme** szám alatti lakos **IV. rendű alperes** ellen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. február 8. napján kelt 4.P.21.890/2016/11. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30.000,- (Harmincezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint adós és zálogkötelezett ingatlanvásárláshoz, illetve tehermentesítéshez szükséges hitel felvétele tárgyában kötött közokiratba foglalt kölcsönszerződést a kölcsönt nyújtó alperesi pénzintézettel. A 2007. július 23-án közjegyzői okiratba foglalt szerződésben a felperes, egyenes adós- és zálogkötelezettként szerepel, a II-IV. rendű alperesek pedig mint adóstársak és ugyancsak zálogkötelezettek. A kölcsönszerződés szerint az I. rendű alperes 6.060.000,- forint kölcsönt nyújtott, a kölcsön nyilvántartásának devizaneme: CHF, a kölcsön külföldi devizában nyilvántartott összege: 45.777 CHF. A törlesztőrészletek számát 240 hónapban határozták meg a felek, az első törlesztés esedékessége 2007. szeptember 15. napja volt. A kölcsön kamata változó, a szerződéskötés idején fennálló értéke 5,15%, míg a késedelmi kamat ugyancsak változó jellegére tekintettel annak szerződéskötéskori mértékét rögzítették: 2,258%. A teljes hiteldíjmutató mértéke a szerződés szerint 6,76%.

A közjegyzői okiratba foglalt szerződés I/5. pont 3. mondatában az adósok úgy nyilatkoztak: tudomásul veszik a terhükre fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében a banknál vezetett számláik, és a bank vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői okiratba foglalt, a bank részéről tett nyilatkozatot, vagy közjegyzői tanúsítványt elfogadják a terhükre fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsításaként, továbbá alávetik magukat annak, hogy a terhükre fennálló kölcsön- és járuléktartozás mértékét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is a bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.

Az adósok további szerződési nyilatkozata szerint a szerződés aláírásával igazolták, hogy azt átvették, elolvasták, megértették, és elfogadták az általános szerződési feltételek valamennyi rendelkezését, továbbá igazolták, hogy a bank megvitatta velük a szokásos piaci gyakorlattól eltérő, újszerű, illetve a bank felelősségét egyoldalúan meghatározó rendelkezéseket és ezeket tudomásul vették, illetve elfogadták. A szerződés 4. pontja árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket, és kockázatfeltárási nyilatkozatot is tartalmaz.

Felperes keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződésnek nem vált részévé az I/5. pont 3. mondata, tekintettel arra, hogy abban tisztességtelen szerződési feltétel szerepel, amely a felperesi fogyasztó terhére fordítja meg a bizonyítási terhet. Abban az esetben, ha a közjegyzői ténytanúsítvány a bank kimutatásai alapján kiállításra kerül, a szerződési szabály feltétele szerint az egyúttal felperesi adós tartozás elismerésének is minősülne. A sérelmezett szerződési feltétel felperesi álláspont szerint a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó hátrányára, a közjegyzői tanúsítványban foglaltak alapján a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel a kikötés a közvetlen végrehajtás megindítására. Az ezzel szembeni védekezés esetén a fogyasztó felperesre hárul a bizonyítási teher. A perindítás okaként hivatkozott arra is, hogy a törlesztőrészleteket az I. rendű alperes egyoldalúan, rendszeresen jelentős mértékben megemelte, így a részletek visszafizetésének a felperes egyre nehezebben tud eleget tenni. Kereseti kérelmének jogalapjaként hivatkozott a 18/1999. (II.05.) Korm.rendelet (továbbiakban: korm.rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaira. A kereset a II-IV. rendű alperesekkel szemben tűrésre kötelezésre irányult.

Az I. rendű alperes érdemben kérte a kereset elutasítását, vitatta a felperes által hivatkozott szerződési feltétel érvénytelenségének fennálltát. Állítása szerint a bizonyítási terhet a szerződési feltétel nem változtatja meg a fogyasztó hátrányára. Az adós tartozásának nyilvántartása törvényi kötelezettség, azt ellenőrzött, felügyelt módon a pénzügyintézetnek folyamatosan vezetnie kell. Előadta, hogy a nyilvántartás szerinti mindenkorai kölcsöntartozás összegét az adós vitathatja, ez még nem jelenti a bizonyítási teher megfordulását. Erre csak akkor kerülhetne sor, amennyiben valamely körülmény bizonyítását a jogszabályok a bank számára írnák elő, aki ezt a kötelezettséget az adósra hárítaná. A közokiratba foglalt kölcsönszerződés közvetlen végrehajthatóságához a felmondási jognyilatkozatról és a felmondással lejárttá váló kölcsöntartozás összegéről is közjegyzői okiratot kell felvenni. Ennek megtörténtét igazolhatja a szerződési feltétel szerinti közjegyzői tanúsítvány is, mely egyúttal a tartozás esedékessé válását hivatott igazolni.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelemnek helyt adva megállapította, hogy a peres felek által ingatlanvásárlás finanszírozása céljából megkötött kölcsönszerződéshez kapcsolódó, az I. rendű alperes, mint kölcsönadó pénzügyintézet által alkalmazott általános szerződési feltételek közt szereplő I.5. pont harmadik mondatának rendelkezése, mely szerint: „az adósok tudomásul veszik, hogy a terhükre fennálló kölcsön- és járulék tartozás tekintetében a banknál vezetett számlái és a bank vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői okiratba foglalt, bank részéről tett nyilatkozatot, vagy közjegyzői tanúsítványt elfogadja a terhükre fennálló kölcsön- és járulék tartozás közokirati tanúsításaként, továbbá az adósok alávetik magukat annak, hogy a terhükre fennálló kölcsön és egyéb járulék tartozás mértékét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is a bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa”, érvénytelen.

A bíróság ugyancsak a kereset szerint az érvénytelenség megállapításának tűrésére kötelezte a II., III. és IV. rendű alpereseket. Ítéletének jogi indokolásában a perbeli jogvitára irányadó 1959. évi Ptk. 209. §, valamint 209/A. § (2) bekezdését idézte, majd pedig a perbeli kölcsönszerződés keresettel érintett része tekintetében azt mérlegelte, hogy az, a 18/1999. (II.05.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm.rendelet) 1. § (1) bekezdés j) pontja folytán tisztességtelennek minősül-e. A

bíróság vizsgálta a szerződéskötés körülményeit, továbbá azokat a perbeli körülményeket és okokat, melyek a szerződés megkötésére vezettek, külön jelentőséget tulajdonítva a kikötött szolgáltatás természetének is, és mindezek egybevetésével arra a következtetésre jutott, hogy a kikötött feltétel tisztességtelen. Ezáltal ugyanis a felperes adóstársával nem pusztán a tartozás tanúsításának formáját ismerte el, hanem a közjegyzői tanúsítványt a tartozás mindenkori, általa elismert összegének a közokirati tanúsításaként is elfogadta, és annak vetette alá magát, hogy a tartozás mértékét általa elismertként a pénzügyi egyoldalú közlése alapján tanúsítsa a közjegyző. Az ilyen szerződési feltétel azért tisztességtelen, mert a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó terhére. Utóbb neki kell ugyanis bizonyítania, hogy a közokiratba foglalt adat, tény, illetve a bank által kimutatott tartozás nem felel meg a valóságnak.

Az ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. A fellebbező alperes előzményként ismertette a perbeli tényállást, idézte az ahhoz kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket. Hangsúlyozta, a perbeli jogvita elbírálása szempontjából annak van jelentősége, és azt kell vizsgálni, hogy a felperes által vitatott szerződéses rendelkezés megfordít-e bármilyen bizonyítási terhet, ami egyébként a fogyasztóval szerződő felet terhelné. Mindezek tükrében hangsúlyozta, a két- vagy egyoldalúan létrehozott közokirat végrehajtási záradékkal való ellátása és a közvetlen végrehajtás elrendelése esetén az adós nincs elzárva attól, hogy az alapul szolgáló szerződés érvényességét, illetve a közvetlenül végrehajtani kért összeget vitassa. Megjegyezte, ha nem lenne alapul szolgáló közokirat és a hitelező bírósági per útján érvényesítené a követelését az adóssal szemben, egy ilyen perben ugyancsak az adósra hárulna a bizonyítási teher a szerződés érvényességének vagy a követelésösszegezésének vitatása esetén. A pénzügyi jogszabályi kötelezettségének tesz eleget, amikor az adóssal szemben fennálló követelésének összegét szabályszerűen vezetett nyilvántartásban mutatja ki. Ha az adós ezt nem fogadja el, és ezzel szemben eltérő tartozási összeget állít, akkor annak igazolására már ő köteles. A jelen szerződési feltétel kapcsán tehát nincs szó arról, hogy valamely körülmény bizonyítására az alperesi bank lenne köteles és a vitatott szerződéses rendelkezés ezt a bizonyítási kötelezettséget áttelepítené a felperesre. Mindez nem érinti az I. rendű alperes felmondási jogát, melyet a pénzügyi ugyancsak közjegyzői okiratba foglalt módon gyakorolhat. Ez esetben is jogosult a felmondás időpontjában, saját nyilvántartásai szerint a fennálló tartozás közjegyzői okiratba foglalását kérni, mely végső soron ugyancsak az adósokkal szembeni közvetlen végrehajtás elrendelésének alapjául szolgálhat. Mindezek alátámasztására I. rendű alperes eseti döntésekből idézett fellebbezésében, valamint hivatkozott az Európai Parlament és Tanács 2006/48/EK irányelv – álláspontja szerint ide vágó – rendelkezéseire. Hivatkozott továbbá olyan elsőfokú bírósági döntésekre, melyek a vitatott rendelkezés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasították. Az I. rendű alperes fellebbezésének további kiegészítésében a Győri Ítéltábla jogerős eseti döntését is megemlíttette, mely visszautalt a Kúria egy korábbi határozatában foglaltakra. A Győri Ítéltábla erre alapította a jelen perben is vitatott rendelkezés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset elutasítását. Alperes mindkét határozatot kivonatos formában mellékelte.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az elsőfokú bíróság a kellő részletességgel megállapított tényállásból helyes jogkövetkeztetést vont le, érdemi döntésével az ítéltábla egyetért. A fellebbezésben előadottak alapján arra tér ki, kétségtelen, hogy az I. rendű alperes a perben sérelmezett szerződési feltétel hiányában is el tudná érni, hogy az általa kimutatott tartozás behajtása érdekében közjegyző általa kiállított végrehajtási záradék alapján, a követelés jogszerűségét vizsgáló bírósági peres eljárás lefolytatása nélkül bírósági

végrehajtási eljárás indulhasson. Az adós fizetési késedelmére alapított felmondás közjegyzői úton történő közlése és ezzel kapcsolatban az egy összegben lejárttá tett tartozás közlésére a Kjt. 136. § (1) bekezdés e) pontja szerint, mint jelentős jogi tényre nézve kérhető a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítása, majd pedig ezeknek a közjegyzőnél végrehajtási záradékkal történő ellátása, mely a felperesi adóssal szembeni közvetlen végrehajtás elrendelésének alapjául szolgálhat. Ettől eltérően a perbeli szerződés I/5. pontjának sérelmezett 3. mondata azonban lehetőséget biztosít az I. rendű alperesnek, arra hogy a szerződés előzetes felmondása nélkül kiállíttathasson közjegyzői ténytanúsítványt, még pedig azon tartozásra vonatkozóan, melyet saját maga tart nyilván. Ez a ténytanúsítvány pedig a perben sérelmezett szerződési feltétel alkalmazása esetén, a felperes tartozás elismerésének is minősülne. Az erre alapítottan indított bírósági végrehajtási eljárással, szemben az adós által védekezésként kezdeményezhető végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben azonban már a felperesi adóssra hárulna annak bizonyítása – a tartozáselismerésre tekintettel –, hogy fennáll-e a követelés jogalapja ésösszege. Az ilyen perben felperesként fellépő adós a végrehajtást kérővel szemben a közjegyzői okiratban rögzített tartozás elismerése folytán válna a bizonyításra kötelezett félle (Ptk. 242. § (1) bekezdés, Pp. 164. § (1) bekezdés). Ettől lényegesen eltér a felmondás közjegyzői záradékolása nyomán indított végrehajtási eljárással szembeni végrehajtás megszüntetés és korlátozás iránti perben a bizonyítási teher. Ilyen esetben ugyanis a végrehajtást kérőre hárulna a bizonyítás, hogy az adós szerződésszegést követett el, az erre alapított felmondás jogszerű volt. A végrehajtást kérő a végrehajtási per alpereseként köteles továbbá a fizetési kötelezettségének lejárttá tételét és annak összege is hitelt érdemlően bizonyítani. A bizonyítási teher ehhez képest tehát akkor fordul meg, ha a záradékolás okirat az adós elismerésén, jelen ügyben a kölcsönszerződés I/5. pont 3. mondatán alapul, hiszen az adósnak kellene bizonyítania, hogy az általa elismert tartozás nem áll fenn (BH 1991/439. szám alatt közzétett eseti döntés).

Mindezzel összefüggésben kitér az ítélet arra is, hogy a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint a közjegyző által kiállított ténytanúsító okirat, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt adatok és tények valóságát. A közjegyző a felmondást mint nyilatkozat közléséről csak a Kjt. 136. § (1) bekezdés e) pontja alapján állíthat ki ténytanúsítványt, a felmondás közokiratba foglalása csak a felmondás tényét tanúsítja, azonban azt nem, hogy annak indoka (vagyis az adós szerződésszegése), továbbá az abban megjelölt tartozás összege valós. A közjegyzői okiratba foglalt felmondás végrehajtási záradékolása alapján induló végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perben, ezért sem az adóst terheli a hitelező által közölt tartozás összegevel szemben az ellenbizonyítás. Ehhez képest a támadott szerződési rendelkezés tartalma, mely szerint az adós elfogadja annyi a tartozása, amennyit az I. r. alperes saját nyilvántartása alapján közöl a közjegyzővel, ennek a szerződésben és egyben közjegyzői okiratban foglalt nyilatkozatával szemben őt terheli a bizonyítás arra is kiterjedően, hogy szerződésszerűen teljesített, ezért a bank felmondása jogszerűtlen.

Összegezve: a fogyasztói kölcsönszerződésbe foglalt azon kikötés, mely szerint az adós a szerződéskötéskor előre elismeri, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása a kölcsönadó saját üzleti könyvei, illetve nyilvántartása alapján megállapítható összeggel azonos, tisztességtelen szerződési feltétel, így az semmis. Az erre irányuló szerződési feltétel – mint a szerződéskötéskor a kölcsön folyósítása előtt megtett tartozáselismerés – mind a bizonyítási teher, mind a felmondás jogszerűségének vitathatósága szempontjából a fogyasztót indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza (BDT2017/3628.).

Helyes tehát az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy a szerződés ezen pontja a felperesi fogyasztó hátrányára változtatja meg a bizonyítási terhet. Főszabály szerint ugyanis a szerződésszegés tényét az ezt állító félnek kell bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján. Ennek megfelelően, amennyiben az I. r. alperes azt állítja, hogy a felperes a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének

nem, vagy nem a szerződésben foglaltak szerint tett eleget, azt neki kell bizonyítania. A perbeli szerződési kikötés azonban ezt a bizonyítási terhet oly módon fordítja meg a fogyasztó felperes hátrányára, hogy az I. r. alperes által egyoldalúan közölt adatok alapján kiállított közjegyzői okirattal szemben már őt terheli a bizonyítás a Pp. 195. § (1) és (6) bekezdése folytán, ezért a Kr. 1. § (1) bekezdés j) pontja szerinti – a szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítását megalapozó – feltétel megvalósul.

A fellebbezés kapcsán megjegyzi még az ítélőtábla, hogy az I. rendű alperes által hivatkozott eseti döntések a Pp. 4. § (1) bekezdésre tekintettel nem kötik a másodfokú bíróságot. Az alapelvi szintű eljárási szabály a polgári ügyben eljáró bíróság mérlegelési szabadságát biztosítja. A bíróság nincs kötve más személyek közt folyamatban volt perben megállapított tényálláshoz, és döntéshez, még akkor sem, ha a döntés azonos tényálláson alapul (Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH 2008/19 számon közzétett eseti döntés). A Szegedi Ítélőtábla az egyező tárgyú perekben már korábban kialakított jogi álláspontjához igazodóan jelen perben is megállapíthatónak találta a felperes által sérelmezett, I. rendű alperes által általános szerződési feltételként több szerződés megkötéséhez is alkalkamazott szerződési kikötés tisztességtelenség miatti érvénytelenségét (Ptk. 209. § (1), (2) bekezdés, 209/A. § (2) bekezdés).

A kifejtett indokolásbeli kiegészítések mellett az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést tartalmazó ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező I. rendű alperes köteles a felperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült másodfokú eljárási költség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj

összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés, valamint (5) és (6) bekezdései alapján állapította meg.

Szeged, 2017. november 2.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró